

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za slovenistiko

Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik
Izpitni center

Izpit iz znanja slovenščine na ravni odličnosti

Branje in pisanje

Čas reševanja: 80 minut

Podatki o kandidatki/kandidatu

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Kraj in država rojstva:

Podpis:

Ocena

Skupno število točk:

/ 15

%

Dosežena raven

pod C1

C1

C2

Izpit iz znanja slovenščine na ravni odličnosti

Branje in pisanje

Navodila kandidatki/kandidatu

- 1) **Tema: medvrstniško nasilje**
Besedilo: pismo vodstvu srednje šole

Izberite eno od obeh tem in ob njej napišite besedilo po navodilih.

Na naslednjih straneh preberite besedila o izbrani temi. Napišite besedilo: v njem **povzemite glavne poudarke** iz besedil (sledite navodilom) in **dodajte svoj komentar**.

Vaše besedilo naj bo dolgo od 400 do 450 besed, ustrezno ga začnite in zaključite.

Pri pisanju

- upoštevajte vsebino besedil in ustrezno izpolnite nalogo;
- pazite na jezikovno pravilnost, besedišče, povezanost besedila v celoto in slogovno ustreznost.

Pri oceni se upošteva tvorjenje samostojnih formulacij in izražanje lastnega mnenja o temi, zato iz besedil ne prepisujte celih stavkov in odstavkov.

Pripombe dodal [c1]: Na izpitu kandidati izbirajo med temo z družboslovnega in temo z naravoslovnega področja. Tu zaradi praktičnih razlogov navajamo samo eno temo, s katero so povezani tudi ocenjeni primeri.

1. tema: Medvrstniško nasilje

Napišite pismo vodstvu srednje šole in v njem opozorite na problem medvrstniškega nasilja. V pismu

- 1) predstavite različne oblike medvrstniškega nasilja,
- 2) navedite vzroke zanj,
- 3) pozovite k ustreznemu ukrepanju in ponudite možne rešitve.

Fazaniranje je postalo nesprejemljiva oblika nasilja

V prvih septembrskih dneh ulice malo večjih slovenskih mest, ki premorejo srednješolske ustanove, preplavijo številni mladi s popisanimi obrazi in udi, ki so včasih še politi z različnimi substancami. To je posledica t. i. *fazaniranja*, obreda sprejema dijakov prvih letnikov med prave dijakke. Že nekaj časa je v Sloveniji prisoten običaj, da dijaki starejših letnikov prišleke na šolo oz. *fazane* počekajo s flomastri ali jih umažejo, lahko pa jim dajo piti tudi kakšne čudne zvarke.

Fazaniranje je za številne dijake zabaven običaj, za nekatere pa je lahko precej neprijeten. »Fazaniranje je v vseh okoljih nesprejemljivo, ko se kot fazan v tem okolju, ko me nekdo poriše, počutim vznemirjeno in mi to ni všeč,« je na novinarski konferenci pred začetkom šolskega leta povedal Simon Slokan iz Sektorja splošne policije v Upravi uniformirane policije na Generalni policijski upravi. Opozoril je, da gre za prekršek storilca in da si pri tem ne gre zatiskati oči, da je to sprejemljivo v nekem družbenem okolju. »Če se nekdo ob tem počuti ponižanega in to prijavi, bomo policisti to obravnavali kot prekršek,« je dejal. Lani so policisti po njegovih besedah prejeli več kot trideset prijav.

Iniciacije dijakov prvih letnikov, ki jih starejši vrstniki maltretirajo tudi s stresanjem moke ali zlivanjem jajc na glavo, so le ena od oblik mladostniškega medvrstniškega nasilja, ki ga po mnenju strokovnjakov na tem področju ni malo. Vendar gre pri tem za nekakšno sivo cono, saj je prijav in ukrepov v bistvu precej malo. Mladostniki svojih težav večkrat ne razkrijejo drugim, po eni strani zaradi strahu, po drugi pa želijo vendarle pripadati določeni skupini. Prav s pripadnostjo skupini nekateri tudi skušajo osmisлити tovrstne nasilne »obrede«.

Veliko medvrstniškega nasilja je v sivi coni

»Medvrstniško nasilje se dogaja in ga je veliko. Vendar o njem govorimo le pri desetih, dvajsetih primerih na letni ravni,« pravi Slokan in dodaja, da je med vrstniki veliko fizičnega in še posebno psihičnega nasilja z uporabo spletnih družbenih medijev, kar se dojame šele, ko pride do kolateralnih posledic, kot so poskusi samomora in tudi samomori otrok. Zato Slokan poudarja, da bi morali otroke spodbuditi, da vsako ravnanje, s katerim se počutijo ogrožene ali vznemirjene, zaupajo svojim staršem, učiteljem, vzgojiteljem, trenerjem, prijateljem ali kateri koli drugi osebi, ki jim lahko pomaga. Ti bi morali morebitno nasilje prijaviti policiji oz. drugim pristojnim institucijam.

Nasilje je prisotno tako med fanti kot med dekleti

»Za pojav medvrstniškega nasilja se je ustalil angleški izraz *bullying*, ki zajema več izrazov oz. oblik nasilnega vedenja (zbadanje, kritiziranje, žaljivke, grožnje, ogovarjanje, izključevanje, jemanje ali uničevanje predmetov drugega, ukazovanje, zahteva po podrejenosti, udarci, brce, lasanje ipd.). Pri dekletih je pogostejše t. i. posredno nasilje, najbolj tipična sta namerno ogovarjanje in namerno izključevanje iz skupinskih iger ali aktivnosti,« je dejala Zdenka Švaljek iz Zveze prijateljev mladine.

V raziskavi, v katero so bili vključeni slovenski 15-letniki, so bili anketiranci vprašani, kako pogosto so v zadnjih 12 mesecih na šoli doživeli katerega od naštetih dogodkov. Pogosti odgovori so bili: *Dijaki so me nalašč izločili iz dogajanja. Dijaki so se norčevali iz mene. Dijaki so mi grozili. Dijaki so mi vzeli ali uničili moje stvari. Dijaki so me udarili ali porinili. Dijaki širijo grde govorice o meni.*

15–20 % 15-letnikov poroča, da vsaj eno od navedenega doživljajo nekajkrat na mesec, pri čemer dekleta bolj kot fantje poročajo predvsem o širjenju govoric, o doživljanju drugih oblik nasilja pa bolj poročajo fantje.

V okviru Zveze prijateljev mladine deluje tudi program Tom telefon, ki je namenjen pomoči otrokom in mladostnikom v stiski. Švaljekova je pojasnila, da je vsako leto približno 10 % svetovalnih klicev povezanih z eno od oblik nasilja. V letu 2016 so jih imeli 1217, kar je 12,6 % vseh svetovalnih klicev. Največji delež med njimi se nanaša na medvrstniško nasilje, več kot 3 %.

Kako se ob tem odzovejo njihovi učitelji, ki jim javnost večkrat očita vedno večje pomanjkanje avtoritete? Švaljekova pravi, da je vsak primer drugačen: »Ponekod se zadeva hitro reši, drugje pa kar malo traja in je občutek, da se učitelji ne želijo soočiti z nasilneži ali njihovimi starši. Pravila ni.«

Vedno več nasilja na spletu

Medtem ko so v preteklosti zaradi nasilja vrstnikov večinoma klicali fantje, se je povečal delež deklet. Vedno več je namreč medsebojnega obračunavanja po internetu. »Stiske in posledice so drugačne, kot če je nekdo nekoga zmerjal za šolo in je o tem vedelo le deset sošolcev, ki so zadevo pozabili že čez en teden. Zdaj se vsebine pojavijo na internetu in se lahko kadar koli predvajajo,« poudarja. V Sloveniji, kot pravi, narašča tudi število samopoškodovanj, za katera je cela vrsta razlogov. Vendar je povsod prisotna neka stiska, zapiranje vase, sram ... »Veliko jih ima občutek krivde. V pogovorih jim razložimo, da niso krivi, da se jim to dogaja, in da ne gre za špecanje, če o tem povedo naprej. Vendar se to ne bo prekinilo, dokler se situacija ne razjasni,« je še razložila Švaljekova.

Družina mora biti varno okolje

Lea Javornik Novak z direktorata za družino pri Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je opozorila na vlogo družine pri soustvarjanju varnega okolja. »Ko se otrok zaupa staršem, da je trpinčen s strani vrstnikov, je starševska dolžnost takoj odreagirati in mu pomagati, predvsem pa verjeti otroku, da doživlja eno od oblik nasilja. Skrivanje pod preprogo in prepričanje, da bodo te 'zagate odraščanja' same po sebi minile, je zmotno,« je opozorila.

(Vir: <http://www.rtvlo.si/slovenija/fazaniranje-je-lahko-pozitivna-izkusnja-vendar-tudi-nesprejemljiva-oblika-nasilja/431197>)